

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π/ΘΜΙΑΣ,
Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Π/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:

Αθήνα, 24-07-2025
Αρ. Πρωτ.: 91998/ΓΔ4

ΠΡΟΣ:

ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Υπόψη κ.κ. Ν. Μπαφέ,
Αλ. Μοσχοπούλου
cr@synigoros.gr

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Θ. Κανελλοπούλου
Α. Λάζος
Τηλέφωνο: 210 344 3010
210 344 2214

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε επιστολή

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. 9133/02-07-2025 έγγραφο του Ι.Ε.Π. (Κ.Π. Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 80983/ΓΔ4/03-07-2025)

Απαντώντας στο με αρ. πρωτ. 331739/16048/2025/17-03-2025 έγγραφό σας με θέμα: «Αναφορές στον Συνήγορο του Πολίτη σχετικά με το περιεχόμενο σχολικού συγγράμματος και εκπαιδευτικού υλικού» και λαμβάνοντας υπόψη το ανωτέρω σχετικό έγγραφο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) (επισυνάπτεται), στο οποίο διαβιβάστηκε η επιστολή σας, σας γνωρίζουμε την εισήγηση του Ι.Ε.Π.:

«[...]

Σε απάντηση των ανωτέρω και κατά το μέρος που αφορά στο περιεχόμενο του βιβλίου «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» της Γ' Γενικού Λυκείου και της Γ' ΕΠΑΛ/Π.ΕΠΑΛ, σας γνωρίζουμε τα εξής:

α) Στην εισήγηση της Επιστημονικής Μονάδας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Μαθητείας για τις οδηγίες διδασκαλίας του μαθήματος «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» της Γ' ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑΛ. για το σχολικό έτος 2025-2026 θα συμπεριληφθεί, όπως στην περίπτωση των Γενικών Λυκείων, σχετική οδηγία για την αφαίρεση της προαναφερόμενης φράσης από τη διδασκαλία.

β) Στις εισηγήσεις της Επιστημονικής Μονάδας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Μαθητείας και της Επιστημονικής Μονάδας Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών για την επόμενη ανατύπωση των

διδακτικών βιβλίων Γενικού και Επαγγελματικού Λυκείου θα προβλεφθεί η διόρθωση της εν λόγω φράσης του σχολικού εγχειριδίου του μαθήματος «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας».

Σχετικά με τη δεύτερη αναφορά για το περιεχόμενο φυλλαδίου που αντλήθηκε από τον ιστοχώρο του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου και εμπεριείχε χαρακτηρισμό που θα μπορούσε να αξιολογηθεί ως ρατσιστικός, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Στο Γενικό Μέρος και ειδικότερα στις γενικές αρχές της εκπαίδευσης του ΔΕΠΠΣ και των ΑΠΣ για τα διδακτικά αντικείμενα του Δημοτικού σχολείου αναφέρεται ρητά ότι επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παγκόσμιας ειρήνης και διασφάλισης της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Επίσης, στα σχολικά εγχειρίδια του Δημοτικού σχολείου, κυρίως της Γλώσσας, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και της Μελέτης Περιβάλλοντος υπάρχουν θεματικές ενότητες και εργασίες που προάγουν τις πανανθρώπινες αξίες, επιδιώκοντας τόσο την εξάλειψη του φαινομένου του ρατσισμού, όσο και την καταπολέμηση των διακρίσεων (οριζόντιος στόχος), ενώ παράλληλα αναπτύσσονται εξειδικευμένες κατευθύνσεις στις οδηγίες διδασκαλίας των μαθημάτων που αποστέλλονται στις σχολικές μονάδες στην αρχή εκάστου σχολικού έτους.

Επιπρόσθετα, στο Δημοτικό σχολείο αναπτύσσονται και τα εργαστήρια Δεξιοτήτων (<https://iep.edu.gr/el/psifiako-apothesis/skill-labs>), στο πλαίσιο των οποίων μία από τις τέσσερις (4) βασικές θεματικές ενότητες φέρει τον τίτλο «ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη», με επιμέρους θεματικούς άξονες: 1. Ανθρώπινα δικαιώματα, 2. Εθελοντισμός διαμεσολάβηση, 3. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, διαφορετικότητα.

Τέλος, από το σχολικό έτος 2024-2025 εφαρμόζεται σε όλες τις τάξεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» (<https://act.digitalschool.gov.gr/>). Ειδικότερα, στο πλαίσιο του 16ου στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, με τίτλο «Ειρήνη, Δικαιοσύνη, Κοινωνική ισότητα και Ισχυροί Θεσμοί», οι μαθητές/τριες: α) Συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες που προάγουν τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη δικαιοσύνη, υποστηρίζοντας προσπάθειες για την πρόληψη των διακρίσεων και την τήρηση του κράτους δικαίου και β) Οργανώνουν εργαστήρια και εκδηλώσεις σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, για να διερευνήσουν τις αιτίες ύπαρξης των στερεοτύπων και προκαταλήψεων και να προάγουν την κατανόηση και την αποδοχή.

Επομένως, στο πλαίσιο της διαρκούς ενίσχυσης των δράσεων για την προώθηση της ισότητας και του σεβασμού στη σχολική κοινότητα, συνεχίζουμε να στηρίζουμε ενεργά τους/τις εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, δίνοντας έμφαση στην υποστήριξη πρωτοβουλιών για την εξάλειψη κάθε μορφής δυσμενούς διάκρισης —ανεξαρτήτως της μορφής ή του τρόπου εκδήλωσής της— με ιδιαίτερη προσοχή σε εκφράσεις που ενδέχεται να μην γίνονται άμεσα αντιληπτές. Παράλληλα, μέσα από τις Δράσεις Ενεργού Πολίτη, τα

Εργαστήρια Δεξιοτήτων, καθώς και το σύνολο των σχολικών δραστηριοτήτων, ενισχύεται η ευαισθητοποίηση όλης της σχολικής κοινότητας, ώστε τόσο στον γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο να αποφεύγονται διατυπώσεις που συμβάλλουν στη διαιώνιση ρατσιστικών ή στερεοτυπικών αναπαραστάσεων.

**Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ**

Συν.: τέσσερις (4) σελίδες

ΜΑΡΙΑ ΔΟΚΟΥ

Εσωτ. Διανομή

- Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
- Δ/νση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Π.Ε.
- Δ/νση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Δ.Ε., Τμ. Α΄
- Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ